

Göteborgs
Stad

Backplan: FÖRDJUPADE STUDIER

Bearbetning av särskilda frågor identifierade i workshoparbete
hösten 2016 och våren 2017. Dnr 0698/16

SAMMANFATTNING 2017-10-19

På uppdrag av

Besöksadress:

Köpmansgatan 20

Postadress:

Box 2554
403 17 Göteborg

Telefon:

031 - 368 19 60

Kontaktperson:

Inger Bergström, SBK

RADAR

Innehållet i denna rapport har sammanställts av Radar Arkitekter

Anna Signal	Uppdragsansvarig, Planeringsarkitekt
Mia Börjesson	Arkitekt
Oskar Götestam	Planeringsarkitekt
Monika Levan	Landskapsarkitekt
Sebastian Pauly	Arkitekt
Louise Rådberg	Landskapsarkitekt
Hilda Hallén	Arkitekt

Omslagsfoto: Göteborgs stad

Dokumentversion 1.2

INNEHÅLL

Introduktion

Bakgrund..... 4

Planidé

Planidén i korthet.....6

Exploateringsgrad8

Kvalitetsprinciper 10

Bebyggelsens innehåll och användning

Social service..... 12

Verksamheter i bottenvåningar..... 16

Befintliga verksamheter..... 18

Offentlig plats

Parker 22

Gröna gårdar..... 24

Aktiv urban grönska 26

Kopplingar till omgivningen 30

Hjalmar Brantingsplatsen 40

Kvilleplatsen.....44

Fortsatt arbete

Planprocess46

Utredningsbehov.....48

Kvarstående frågor 50

BAKGRUND

Backaplan är ett strategiskt viktigt område under utveckling. Planeringen har pågått under lång tid och präglats av samverkan. Nu står vi inför att ta fram ett planprogram.

Hur gör vi Backaplan bättre tillsammans?

Syfte

Arbetets syfte har varit att fördjupa vissa knäckfrågor och idéer som framkommit och diskuterats under höstens workshopserie med fastighetsägare och förvaltningar inom Göteborgs Stad. Detta för att utveckla en skiss utifrån gemensamma utgångspunkter, som kommer att fungera som underlag till kommande program för Backaplan. Denna rapport är en sammanfattning av de fördjupande studierna.

Utgångspunkter

Fördjupningsfrågorna spänner över ett vitt spektrum. Dels handlar det om utformnings- och kvalitetsfrågor, dels om beräkning av och anpassning efter stadens krav på till exempel social service och grönytor.

Upplägg

De fördjupande studierna har tagits fram av Radar Arkitektur, på uppdrag av stadsbyggnadskontoret. Arbetet har skett i samverkan med stadens berörda förvaltningar och i dialog med fastighetsägarnas projekterande arkitekter på White. Rapporten är alltså en kommunal produkt framtagen i avvägning mellan olika intressen.

Rapporten sammanfattar det fördjupade arbetet inom tre teman: planidé, bebyggelsens användning och innehåll samt offentliga platser. Frågor som behöver bearbetas vidare sammanfattas under varje rubrik och finns sammanställda i kapitlet Fortsatt arbete. Här kan du också läsa mer om nästa steg i planprocessen.

Arbetet presenterades för fastighetsägare och stadens förvaltningar den 24 april 2017. Vill du veta mer om workshopprocessen, se rapporten "Sammanställning av workshop" från 17.10.19.

“

Vi har en samsyn om det stora greppet, det är det viktigaste!

FASTIGHETSÄGARE, PRESENTATION 24 APRIL 2016

PLANIDÉN I KORTHET

Backaplan utvecklas till en tätbebyggd och grön blandstad med bostäder, mycket handel, service, kultur och kontor.

I fördjupande studier har förslaget utvecklats bl.a. i offentliga platser och gröna kvaliteter.

Övergripande struktur

Planidén bygger på *Struktur - & färdplan för Backaplan*, som togs fram i samverkan mellan staden och fastighetsägarna 2015. Backaplan utvecklas till en tätbebyggd och grön blandstad med bostäder, mycket handel, service, kultur och kontor mitt i Göteborgs hjärta. Det kommer att finnas trivsamma mötesplatser och offentliga gröna platser som bjuder in till möten och aktivitet. Backaplan knyter ihop Hisingen som öns centrum och blir en del av det stadsmässiga stråk som ska skapas över älven till centralenområdet och knyter också ihop Lundby med Frihamnen och Brunnsbo. Här utvecklas också en av Göteborgs strategiska knutpunkter för kollektivtrafik. Den nya Hjalmar Brantingsplatsen blir huvudentré till området och samtidigt en entré- och samlingsplats för hela Hisingen. Det ska vara lätt att leva hållbart här, i en nära storstadsmiljö. Förslaget bevarar befintliga samband mot omgivningen och utvecklar nya. Kopplingar mot Frihamnen och Ringön stärks och områdena knyts fysiskt närmare varandra med hjälp av ny bebyggelse i gränssnitten. Kvillebäcken med sitt grönområde utgör en strukturerande ryggrad genom hela området. Strukturplanen etablerar nya stråk längs bäcken och ändrar karaktären av baksida till en ny framsida. Den gröna ryggraden får karaktären av stadsdelspark med inslag av vatten.

Hela strukturen genomsyras av tydliga blandstadsambitioner men fördelningen av innehåll varierar mellan olika delområden. Närmast Hjalmar Brantingsplatsen föreslås högst densitet med en koncentration av handel, kontor och offentlig verksamhet. I övriga områden återfinns ett större inslag av bostäder och i varje enskilt delområde finns inslag av offentliga parker och torg samt service.

Bearbetning av förslaget

Fördjupande studier har bidragit till en utveckling av förslaget. Bebyggelsens exploateringsgrad har studerats i förhållande till andelen friyta. En högre exploatering föreslås närmast knutpunkten och handelsområdet i söder. För att stärka de gröna kvaliteterna föreslås förbättringar i kopplingarna till omgivande rekreationsområden. Aktiv Urban Grönska kompletterar områdets grönytor med levande gröna stadsrum och varierade gröna vistelsevärden.

För att skapa en blandstad med stadsliv är bottenvåningarnas innehåll och utformning särskilt viktiga. Förutsättningarna att bevara befintliga verksamheter och skapa goda förutsättningar för nya har studerats. Social service blir ett viktigt inslag i stadsbilden genom att bl.a. skolor samlas i utbildningskvarter.

Hjalmar Brantingsplatsen föreslås placeras på Backavägens västra sida, istället för den östra som tidigare föreslagits och får på så vis ett mer skyddat läge med tydligare rumsliga kvaliteter.

Utformningen av Kvilleplatsen har utvecklats. Platsen blir en viktig nod i området där många stråk möts i anslutning till grönska och vatten. Intill platsen föreslår stadsbyggnadskontoret att kulturhuset placeras.

Fortsatt utveckling

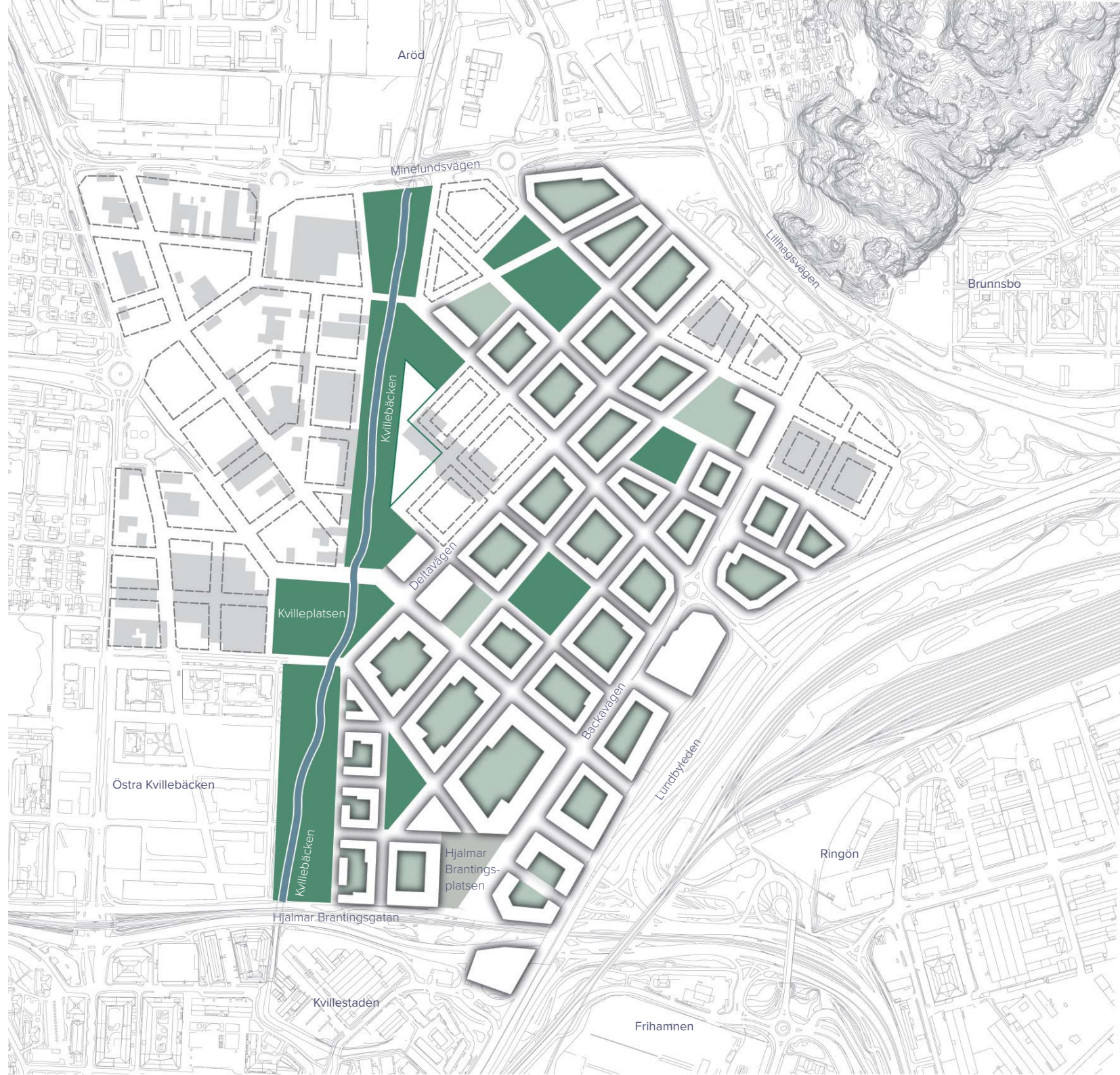
Planidéns struktur är som ett diagram, en schematisk och förenklad bild som utgör en utgångspunkt för vidare bearbetning i planprogrammet. Främst handlar det om att förbättra förslaget utifrån en rad kvalitetsfrågor, som gatumiljöns upplevelsevärden och en successiv utveckling av området där befintliga verksamheter får plats. Den schematiska planidén som presenteras i denna sammanställning fungerar som ett underlag och beräkningsmodell för de studier som genomförts, som för oss närmare ett realistiskt förslag som möter de krav och behov som finns i området.

Fortsatt arbete

- Fördjupad bearbetning utifrån kvalitetsfrågor

Strukturdiagram Backaplan

Planidéns struktur är som ett diagram, en schematisk och förenklad bild som utgör en utgångspunkt för vidare bearbetning i kommande planprocess.

EXPLOATERINGSGRAD

Bebyggelsens höjd påverkar stadens karaktär, liv och ekonomi, men är också nära kopplat till ökande behov av friytor och social service.

Bebyggelsens höjd

En tät kvartersbebyggelse föreslås för att uppnå en blandad och hållbar stadsstruktur. Kvartersstrukturen bidrar till befolkade stråk och en ökad trygghet. I struktur- och färdplanen redovisades en generell bebyggelsehöjd på cirka 5-7 våningar. Bebyggelsens höjd har studerats vidare. Tätheten av människor bör vara högst runt kollektivtrafikknutpunkten och centumbildningen med handel och kontor. Därför föreslås bebyggelsens skala öka i söder med byggnadshöjder på ca 8-10 våningar. Även enstaka högre byggnader kan utredas. Det skapar en siluett där stadens intensitet blir läsbar på håll. Norrut trappar bebyggelsen succesivt ned, till ca 4-5 våningar längst i norr. Här bidrar en lägre intensitet och större parker till goda boendekvaliteter.

Bebyggelsehöjderna är fortfarande schematiska och behöver studeras mer ingående i det fortsatta planarbetet, i syfte att skapa goda sol- och ljusförhållanden samt ett varierat uttryck.

Generellt föreslås relativt stora gårdar inom hela området, vilket ger förutsättningar för goda sol- och ljusförhållanden.

Exploateringsgrad

Totalt inom DP 2, 3 och 4 planeras för cirka 4 500 lägenheter i området öster om Kvillebäcken vilket innebär omkring 9000 invånare.

Exploateringsgrad och våningsantal

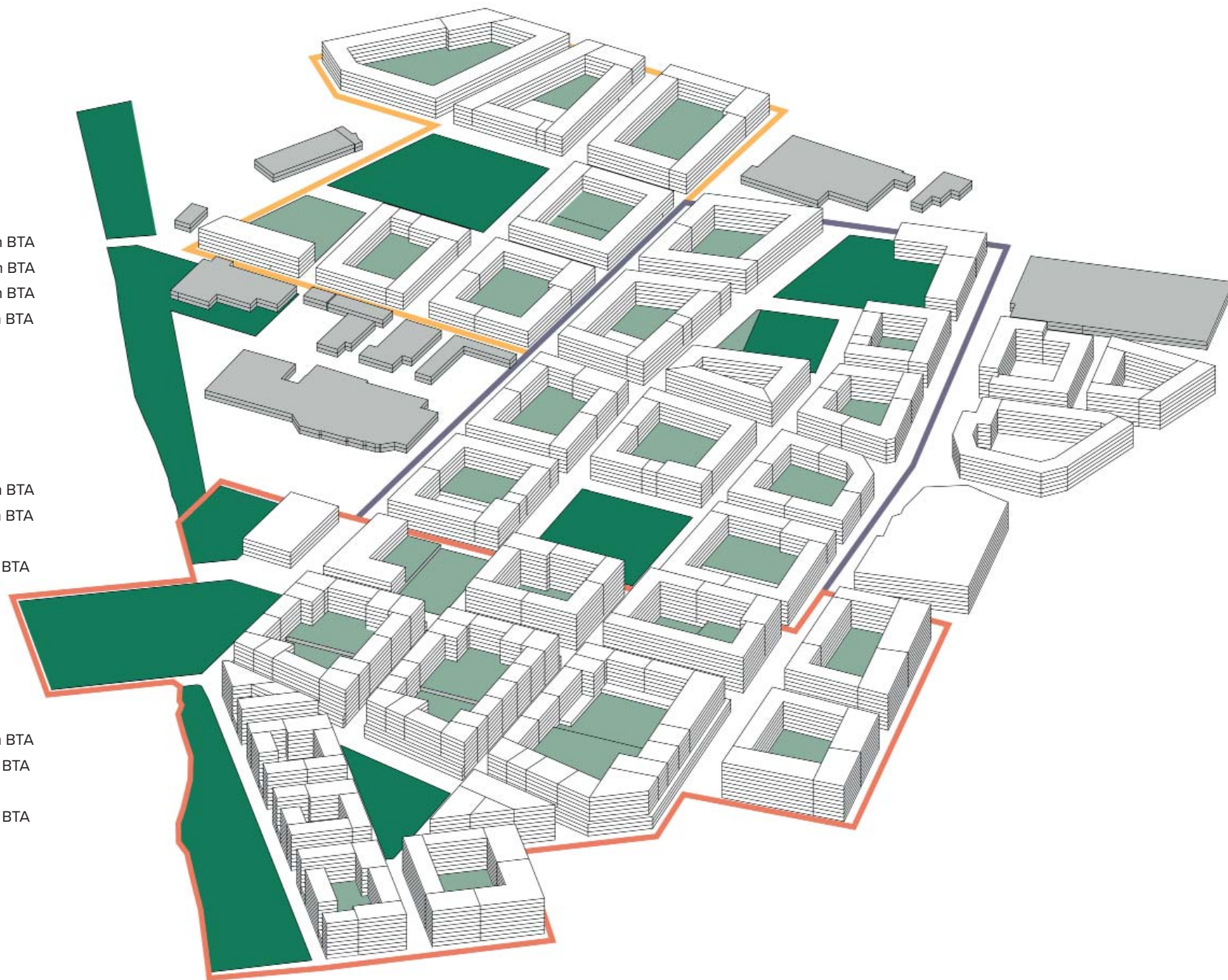
DP 2	8 - 10 våningar	e-tal 2,7
DP 3	5 - 7 våningar	e-tal 1,7
DP 4	4 - 5 våningar	e-tal 1,4

Referenser

För att sätta förslaget i relation till staden och exemplifiera olika exploateringsgraders konsekvenser på områdeskaraktären har stadsbyggnadskontoret tagit fram en jämförande studie i Göteborg och Stockholm. Som exempel har områdesexploateringsgrad för Innerstaden inom Vallgraven beräknats till 3,0, Östra Kvillebäcken 2,8, Haga/Linné 1,1.

Fortsatt arbete

- Bebyggelsehöjderna är schematiskt trappade och behöver studeras vidare i det fortsatta planarbetet. Sol- och ljusstudier samt stadsbildsstudier krävs.

DP 4 / 4 - 5 våningar / e-tal 1,4

Bostäder	215 000 kvm BTA
Handel	105 000 kvm BTA
Kontor	125 000 kvm BTA
Social service	25 000 kvm BTA

DP 3 / 5 - 7 våningar / e-tal 1,7

Bostäder	145 000 kvm BTA
Handel	25 000 kvm BTA
Kontor	-
Social service	15 000 kvm BTA

DP 2 / 8 - 10 våningar / e-tal 2,7

Bostäder	80 000 kvm BTA
Handel	10 000 kvm BTA
Kontor	-
Social service	10 000 kvm BTA

KVALITETSPRINCIPER

Vision Älvstaden sätter ramarna för hur staden kring älven ska utvecklas. Målen är att hela staden, möta vattnet och stärka kärnan.

Vad betyder Vision Älvstaden för utvecklingen av Backaplan?

Kvalitet

En del av fördjupningen av strukturskissen från Struktur - & färdplan handlar om vidare bearbetning utifrån kvalitetsfrågor. Hur kan strukturen anpassas, fyllas och gestaltas för att skapa en verklig attraktiv stadsdel med trivsamma bostadsmiljöer och levande stadsrum? Kvalitativa mål och övergripande strategier har formulerats i Vision Älvstaden. Dessa ska vara utgångspunkten för fortsatt fördjupning och formulering av kvalitetsprinciper.

Vision Älvstaden

Visionen bygger på tre huvudprinciper. Utvecklingen ska hela staden, möta vattnet och stärka kärnan. För uppnå huvudprinciperna har de brutits ner i delmål och strategier formulerats, som "Vi ska"-krav. Visionen ska leda utvecklingen inom hela Älvstadsområdet, där Backaplan är en del av flera.

Fokus

För att driva utvecklingen av kvalitetsarbete, ge Backaplan en unik prägel och skapa struktur i arbetet bör projektledningen med utgångspunkt i Backaplans specifika förutsättningar särskilt kraft-

samla kring några av strategierna. Fortsatt studie av vilka områden att fokusera på behövs. Förslagsvis kan fokusmål vara att vi ska:

- arbeta för en stor variation av bostäder för alla
- skapa ett varierat utbud av mötesplatser för alla åldrar
- vara öppna för, stödja och ge plats för tillfälliga åtgärder och initiativ.

Fortsatt arbete

- Uppföljning av Vision Älvstadens "Vi ska"-krav och dess betydelse för Backaplan.
- Identifiera åtgärder för att möta de uppsatta målen.
- Studera och välj ut ett fåtal mål att kraftsamla särskilt kring.
- Formulera kvalitetsprinciper för bearbetning av förslaget i planarbetet.

“

Älvstaden ska vara öppen för världen. Den ska vara inkluderande, grön och dynamisk. Den ska utformas så att den helar staden, möter vattnet och stärker den regionala kärnan. För att lyckas med detta krävs aktiv öppenhet, samarbete, kunskapsutveckling och ett tydligt ledarskap.

VISION ÄLSTADEN

SOCIAL SERVICE

Skolor, idrott och kultur behöver ordnas på ett effektivt och kvalitativt sätt, både ur barnens och stadsbyggnadsperspektiv.

Hur kan social service integreras i stadsbilden på ett värdeskapande sätt?

Förslag

Stadsbyggnadskontorets förslag för förskola, skola, idrott och kulturhus bygger på närhet mellan bostäder, service och park. Viktiga värden som styr förslaget är orienterbarhet och synlighet i stadsbilden, att placera och utforma service för att bidra till stadsliv, samt samnyttjande och synergi mellan olika funktioner. Det kommer också att behövas andra typer av social service på Backaplan, så som äldre- och trygghetsboende, BmSS, familjecentral och daglig verksamhet. Dessa funktioner bedöms dock inte påverka helhetsstrukturen och kommer därför att utredas senare i planprocessen.

Förskolor

Förskolor i fyra och sex avdelningar integreras i bostadskvarteren. 20 kvm friyta/barn förläggs på gård. Lokalsekretariatets krav om minst 2000 kvm gård uppnås inte. Samutnyttjandegraden av gårdar uppgår i undantagsfall till max 66 %. Detta överskrider stadsbyggnadskontorets riktlinje på 50 %, men bedöms tillgodose en rimlig separat del för bostadsgård, vilket är en viktig kvalitet för de boende. Förskolorna placeras med direkt närhet till park, där möjlighet för större sammanhängande lektytor kan tillgodoses som komplement till gårdsytan. Placeringen är också förlagd till

större gårdar och vänds mot lugnare gator med gavelkontakt till grönområden, vilket passar förskolorna och samtidigt lämnar attraktiva verksamhetslokaler längs huvudstråken tillgängliga för till exempel kommersiell verksamhet. Det finns utrymme att förlägga kompensationsytor ”i närheten” enligt Lokalsekretariatets krav i stadsdelsparken vid Kvillebäcken.

Utbildningskvarter

Skolorna förläggs i huvudsak i fristående utbildningskvarter med gårdsyta på mark. Detta gör gårdarna tillgängliga och användbara, skolorna blir synliga i stadsbilden och bidrar på ett mer påtagligt sätt till stadslivet. Undantag görs för en skola för ÅK F-3 i DP 2 som placeras enligt förslag från fastighetsägarna på tredje våningen i ett av de södra handelskvarteren. I DP 4 föreslås ett mindre utbildningskvarter vars innehåll kan anpassas efter aktuellt behov vid utbyggnad av delområdet. Det finns utrymme att förlägga kompensationsytor ”i närheten” enligt Lokalsekretariatets krav i stadsdelsparken vid Kvillebäcken.

Idrott

Idrotts- och föreningsförvaltningen vill bygga en idrottshall i ett tidigt utbyggnadsskede. Hallen bör vara 3000 kvm nettoyta och ha utrymme för läktare, utbildningssal och träningsrum. Idrottshallen och bör placeras i ett utbildningskvarter eller annan byggnad som staden bygger och förvaltar och samutnyttjas av skola och föreningsliv.

För att möta upp det behov Idrott- och föreningsförvaltningen bedömer skapas föreslås en fullskalig idrottshall i ett utbildningskvarter för ÅK 4-9 i DP 2 och kan samutnyttjas mellan skola och föreningsliv.

Mindre idrottshallar för övriga skolors behov inkluderas i respektive enhet.

Kulturhus

Ett nytt kulturhus för Hisningen och Älvstaden planeras på Backaplan. Kulturhuset ska fungera som en mötesplats och ett nav där kultur både kan utövas och konsumeras. Ett av målen är att öka flödet mellan stadsdelarna så att människor i andra delar av Göteborg rör sig över till Hisningen. Utgångspunkter omfattar BTA på 4000 kvm, att kulturhuset ska ligga centralt,

Förskola 4 avd
Friyta på gård
55 % samutnyttjande av gård

UTBILDNINGSKVARTER
6660 kvm BTA
3330 kvm friyta

Förskola 4 avd
Friyta på gård
50 % samutnyttjande av gård

Kulturhus
2 våningar
totalt 4000 kvm

UTBILDNINGSKVARTER
4 - 9 540 elever
Idrottshall 3000 kvm
16% av friytan lokaliseras på taket

Förskola 6 avd
Friyta på gård
50 % samutnyttjande av gård
Våning 3 ovanpå handel

Förskola 6 avd
Friyta på gård
55% samutnyttjande av gård
Våning 3 ovanpå handel

Schematisk bild av ytanspråk för kompensationsyta
DP 4 ca 59% av sammanhållen parkyta i stråket
4 - 9 900 kvm
F - 3 1220 kvm
Förskola 720 kvm

DP 3 ca 52% av sammanhållen parkyta i stråket
4 - 9 2700 kvm
F - 3 3000 kvm
Förskola 1260 kvm

DP 2 ca 57% av sammanhållen parkyta i stråket
4 - 9 2700 kvm
F - 3 3000 kvm
Förskola 1800 kvm

Förskola 4 avd
Friyta på gård
56 % samutnyttjande av gård

UTBILDNINGSKVARTER
F - 3 300 elever
4 - 9 540 elever
Idrottshall 1000 kvm

Förskola 6 avd
Friyta på gård 1440 kvm
Friyta i park 720 kvm
55 % samutnyttjande av gård

Förskola 4 avd
Friyta på gård 1440 kvm
41 % samutnyttjande av gård

Förskola 4 avd
Friyta på gård 1440 kvm
66 % samutnyttjande av gård

Förskola 4 avd
Friyta på gård 1440 kvm
50 % samutnyttjande av gård

F - 3 300 elever
Idrottshall 400 kvm
Våning 3 ovanpå handel
43% samutnyttjande av gård

Social service

- förskola
- förskolegård
- skola
- skolgård
- kompensationsyta
- kulturhus
- idrottshall

nära kommunikationer och gärna ha tillgång till viss uteyta. Flera alternativa placeringar inom området har diskuterats.

Stadsbyggnadskontorets förslag placerar kulturhuset vid Kvilleplatsen, i anslutning till park och torg, med möjlighet att ta plats i det offentliga rummet och utnyttjar kulturhusets potential som en dragare in i området. Här bildas också ett kluster av kultur, skola och idrottshall, för möjliga synergier och samutnyttjande av lokaler. Alternativet möjliggör att kulturhuset kan färdigställas tidigare än andra diskuterade placeringar. Här kan byggnation påbörjas då Dp2 vunnit laga kraft. Kulturhusets läge utreds vidare och beslutas i kommande planprocess.

Krav

Stadsbyggnadskontorets förslag för lokalisering av social service bygger på ett förslag framtaget av fastighetsägarna och en rad ställningstaganden utifrån stadens krav. Förslaget bedöms motsvara en god avvägning mellan kraven, som delvis är motstående.

Lokalsekretariatets enhetskrav

Förskola	4 avd	18 barn/avd
	6 avd	
ÅK F-3	300 barn	
ÅK 4-9	550 barn	

Friyta

Förskolors behov av friyta ”i direkt anslutning” (se tabell nedan) ska samlas på gård, enligt Lokalsekretariatet.

Förskolegård ska vara minst 2000 kvm, enligt Lokalsekretariatet.

Bostadsgård kan samutnyttjas upp till 50 % av ytan, enligt Stadsbyggnadskontoret.

Förslaget gör avsteg från Lokalförvaltningens ramprogram för Förskola/Skola vad gäller friyta per barn. Istället används samma friytetal som i planeringen av Frihamnen.

	I direkt anslutning	I närheten
Förskola	20 kvm/barn	5 kvm/barn
F-3	10 kvm/barn	10 kvm/barn
4-9	5 kvm/barn	5 kvm/barn

Våningshöjd

Utbildningskvarter kan uppföras i upp till 5 våningar, i likhet med förslag för Frihamnen.

Sammanfattning

		Behov SBKs skiss	Förslag social service
DP 2	Förskola	368 barn	20 avd
	ÅK F-3	301 barn	300 elever
	ÅK 4-9	446 barn	550 elever
DP 3	Förskola	256 barn	14 avd
	ÅK F-3	209 barn	300 elever
	ÅK 4-9	310 barn	550 elever
DP 4	Förskola	149 barn	8 avd
	ÅK F-3	122 barn	Utbildningskvarter med 1330 kvm BTA och 3330 kvm friyta för anpassning enligt behov
	ÅK 4-9	180 barn	

Fortsatt arbete

- Vidare utveckling av förslaget utifrån verksamhetsperspektiv, avstämning med Lokalsekretariatet i/inför programsamråd
- Utveckling av förslag för de områden som inte omfattas av dp2-4, som planeras att utvecklas på längre sikt
- Komplettering av kulturhusutredning för lokaliseringalternativet vid Kvilleplatsen
- Utredning av behov av övrig social service så som äldre- och trygghetsboende, BmSS, familjecentral och daglig verksamhet i kommande planarbete.

VERKSAMHETER I BOTTENVÅNINGARNA

För att skapa en blandstad med stadsliv är bottenvåningarnas innehåll och utformning särskilt viktiga.

Kan olika typer av verksamheter skapa aktiva bottenvåningar också utanför huvudstråken?

Staden är en mosaik

På Backaplan planeras ett varierat innehåll i kvarteren med en kommersiell tyngdpunkt i den sydvästra delen, närmast Hjalmar Brantingsplatsen. I övriga delar är innehållet mer varierat och andelen offentlig service högre.

Med utgångspunkt i de ambitioner som finns i övergripande kommunala policydokument, slutsatser i globala etablerade studier, tex UN-habitat, är det rimligt att Backaplan uppvisar en blandning som är rik, finmaskig och tillåtande för en bredd av aktörer. Stadsdelens storlek och täthet bidrar till att göra det möjligt.

Brämaregården

I den intilliggande stadsdelen Brämaregården har en inventering gjorts under hösten 2016 för att få en tydlig bild av vilka verksamheter som finns i vilket läge. Förutsättningarna är en genomsnittlig befolkningstäthet på ca 175 inv/ha i en äldre kvartersbebyggelse. Stadsdelen är kringgårdad av barriärer, Lundbyleden i öster, Hjalmar Brantingsgatan i norr och Hisingsgatan och Myntgatan i väster.

En första översiktlig iakttagelse är den förhållandevis stora spridningen. Verksamheterna är inte koncentrerade kring ett

torg, eller en gata, utan tämligen väl distribuerade i stadsdelen. Vidare är innehållet varierat. Lokalerna är små eftersom de flesta ligger i bottenvåningen på ett landshövdingehus, vars husdjup är 11-12 meter. Troligen är hyran relativt låg i de flesta lägen.

Upplevelsen av stadsrummet är i vissa delar urban, tack vare de aktiva bottenvåningarna fyllda med verksamheter. De bidrar till en aktiv dagbefolkning och att de kommer besökare till stadsdelen, antingen för en lunch eller lämna in en stol som ska kläs om.

Vissa verksamheter fungerar som särskilt starka dragare. Alldeles utanför det studerade området ligger Göteborgs moské som bidrar till flödet av människor i Brämaregården både på dag- och kvällstid.

Backaplan

För Backaplan med sin högre täthet av boende, 258 inv/ha i stadsbyggnadskontorets förslag, finns det en potential i att få aktiva bottenvåningar med ett intressant innehåll. Utöver de boende i stadsdelen finns det en stor dagbefolkning, verk samma inom olika former av kommersiell och offentlig service. Innehållet i bottenvåningarna är inte begränsat till kommersi-

ella lokaler utan förskolor, kontor, föreningslokaler mm bidrar också till en levande stadsdel, i linje med Vision Älvstaden.

Principerna för användningen och gestaltningen av bottenvåningarna bör anpassas till de olika lägen som finns på Backaplan och som ger olika förutsättningar för verksamheter. I principerna bör, förutom läget, tidsaspekten vara viktig. Under tiden då stadsdelen och stadslivet etableras är behovet av lokaler mindre, men inom 4-5 år kommer behovet att uppstå. Vidare är upplåtelseformen avgörande för hur bottenvåningen används. Om den upplåts med bostadsrätt är det osannolikt att den konverteras till en lokal, någonsin. I de lägena bör tillfälliga hyreskontrakt användas för att möjliggöra en konvertering på sikt.

Fortsatt arbete

- Principer för bottenvåningarnas användning och utformning samt verksamhetens placering i programarbetet, som grund för kommande detaljplaner och avtal
- Studie av genomförandefrågor - hur kan man underlätta verksamhetens etablering och fortsatta verksamhet i genomförandeprocessen?

Entréer och verksamheter i Brämregården

- ▶ verksamhetsentréer
- ▶ bostadsentréer
- kontor
- dagligvaruhandel
- sällanköpshandel
- café och restaurang
- skönhet och hälsa
- gym
- verkstad och service
- utbildning
- hostel
- föreningsliv och organisationer
- kulturell verksamhet

BEFINTLIGA VERKSAMHETER

På ytan kan dagens Backaplan uppfattas som en monoton storskalig handelsplats, men under ytan finns en rikedom av olika verksamheter.

Hur får befintligt kultur- och näringsliv en plats i nya Backaplan?

Inventering

Befintliga verksamheter

Idag finns ca 280 verksamheter på Backaplan. Av dessa är var tredje handel. Här finns också kontor, industri, bilservice, restauranger m.m.

Utöver den storskaliga handeln finns specialiserad handel och service, kreativa verksamheter, tränings- och ungdomsaktiviteter på Backaplan. Flera av dessa verksamheter är inriktade på resurssvaga grupper och unga.

Inventeringen har i huvudsak bestått av intervjuer med ett urval av dessa befintliga småskaliga verksamheter, med representanter från fastighetsägare samt av omvärldsbevakning av relevanta goda exempel och stadsbyggnadsteori.

Verksamheternas behov

Verksamheterna efterfrågar tillåtande, robusta lokaler med låg hyra. God tillgänglighet, både med bil och kollektivtrafik. Flertalet verksamheter är flexibla och har stor utvecklingspotential. Flera viktiga verksamheter letar redan efter nya lokaler på andra platser, på grund av rivningskontrakt och lokalkrav.

Vision

Med utgångspunkt i Vision Älvstaden, ska utvecklingsarbetet ta avstamp i det befintliga. Verksamheter som finns på Backaplan idag är en viktig del av områdets identitet och stadsliv och behövs i utvecklingen mot ett nytt levande Backaplan. Bland Vision Älvstadens strategier lyfts behovet av att frigöra drivkrafterna; ta vara på befintliga styrkor, använd kulturen som drivkraft och de stora ska möta de små. För att bidra till en positiv utveckling behövs en öppen, aktiv och undersökande attityd.

Teori

Det finns viktiga argument för att bevara och utveckla befintliga verksamheter i stadsbyggnadsteori och forskning. Enligt branchorganisationen Fastighetsägarnas utredare Rudolf Antonis kan kriterier för den goda staden sammanfattas med; ett blandat utbud, förutsättningar för människor att träffas och umgås, kultur och identitetsskapande verksamheter. Urbanteoretikern Jane Jacobs definierar kriterier för den goda staden som; blandade funktioner, långa öppettider och liv över dygnet, byggnader av varierande ålder och skick, låga hyror samt hög koncentration av människor.

Förslag

Hyresnivåer

Flertalet tillfrågade verksamheter är beroende av låg hyra. Åtgärder krävs för att värna betalningssvaga verksamheter, till exempel att:

- Bevara befintliga byggnader och lokaler med låga hyror och utnyttja luckor i byggprocessen.
- Arbeta med subventionerade hyror och differentierad hyressättning.
- Utveckla företagshotell eller möjlighet att hyra en del av en lokal.
- Arbeta med 3D-fastighetsbildning.
- Erbjud billiga lokaler i närområdet, t ex i västra Backaplan.

Samutnyttjande

För att ge plats åt befintliga verksamheter kan också samutnyttjande av lokaler vara en möjlighet. Kan tillkommande idrottsfunktioner samordnas med befintliga fysiska aktiviteter, så som Actionhallen? Kulturhuset skulle kunna inrymma vissa

Befintliga verksamheter på Backaplan

av de småskaliga verkstäder och kreativa näringar som finns på Backaplan idag.

I verksamhetsbeskrivningen av kulturhuset från 2010 anges att ”verksamheternas innehåll och inriktning i Kulturhus Backaplan ska utformas, förvaltas och utvecklas i nära samverkan med brukare. Föränderligheten innebär att brukarinflytandet är i fokus, verksamheterna bör kunna skifta innehåll och inriktning utifrån brukarnas behov och engagemang.”

Tillfälliga åtgärder och successiv utveckling

I Vision Älvstaden anges att vi ska vara öppna för, stödja och ge plats för tillfälliga åtgärder och initiativ. Tillfälliga åtgärder kan på ett kreativt sätt bidra till nya användningar av Backaplan och därmed plats- och identitetsskapande värden för kommande exploatering. Tillfälliga lösningar kan också vara ett sätt att synliggöra och stärka befintliga användningar och testa idéer i full skala. Och det kan vara ett sätt att påbörja transformationen av området, på plats, redan nu.

Tillfälliga åtgärder bör utvecklas i samverkan mellan fastighetsägare, befintliga verksamheter och Göteborgs Stad.

Temporära åtgärder kan berika både befintliga byggnader och det offentliga rummet. Exempel kan vara ytor för gatukonst och utställningar, uteserveringar och spontanidrott. Konstrundan i Lundby som nu är i planeringsstadiet är ett exempel på en platsbyggande åtgärd som kan fungera bra i befintliga lokaler. Utvecklingen av Kvilleparken, Kvilleplatsen och promenaderna kan också vara värdefulla att påbörja genom tillfälliga åtgärder.

Tillfälliga åtgärder kan vara en del av en successiv utveckling som behövs för att ge plats åt befintliga verksamheter i ett Backaplan i omvandling. Successiv utveckling kan också omfatta bevarande av befintliga byggnader och alternativa lokaler för verksamheter som behöver flytta under byggprocessen. Kan till exempel bussgaraget vid Deltavägen på sikt bli lämpliga lokaler?

Samverkan

Att arbeta i samverkan med befintligt närings- och kulturliv förespråkas i Vision Älvstaden. Även tillfrågade fastighetsägare har uttryckt en vilja att utveckla i samstämmighet med befintliga hyresgäster.

Likt värdet av befintliga verksamheter för områdets attraktivitet och stadsliv delas av alla fastighetsägare, bör också ansvaret för att värna om dessa delas. En framgångsfaktor för områdets utveckling är en nära samverkan, delat ansvar och helhetssyn bland fastighetsägarna.

Fortsatt arbete

- Handlingsplan för låga hyresnivåer
- Utredning av samutnyttjande, med fokus på kulturhus och idrottshall
- Handlingsplan för successiv utveckling och utredning av vilka befintliga byggnader som kan bevaras på lång och kort sikt
- Utredning av alternativa lokaler för de verksamheter som behöver flytta
- Tillfälliga platsskapande åtgärder i samverkan med befintliga verksamheter
- Fortsatt dialog och samverkan mellan, fastighetsägarna, verksamheterna och Göteborgs Stad

“

*Vi behöver vara lyhörda för de verksamheter som finns.
Planeringen av Älvstaden ska vara transparent och involvera
aktörer som är eller kommer att vara verksamma i området.*

VISION ÄLVSTADEN

PARKER

Backaplan ska utvecklas till en tät blandstad med stora gröna kvaliteter, ur både ett socialt och ekologiskt perspektiv. Det är därför viktigt att säkerställa god tillgång till gröna ytor, på kvartersmark och på offentlig plats.

I *Göteborgs Grönstrategi för en tät och grön stad* finns riktvärden och mål att förhålla sig till i arbetet med gröna ytor och rekreationsområden.

Här nämns bland annat att det sociala målet är att bygga en tät och grön stad där de offentliga platserna bidrar till ett rikt och hälsosamt stadsliv. Det ekologiska målet innefattar ett rikt växt- och djurliv där ekosystemtjänster tas till vara.

Backaplan ligger i ett av de mest hårdgjorda områdena i Göteborg. Området är främst omgivet av vägar, bostadsområden och industriområden. De finns inga större grönytor i direkt anslutning till området och de grönytor som finns i närmst (Ramberget och Arödsberget) är båda avskilda från området med vägar med stark barriäreffekt. Då det finns en brist på grönska i anslutning är det viktigt det i område skapas tillräckligt med grönska med hög kvalitet samt att kopplingarna till de omgivande grönområdena förstärks.

En utgångspunkt i arbetet är att sträva mot att uppnå god tillgång till gröna ytor i enlighet med de rekommendationer som råder i Göteborgs stad. De parker som finns redovisade uppfyller inte stadens rekommendationer på ytkravet för grönska/boende.

För att kompensera detta och säkerställa grön kvalitet krävs en rad olika åtgärder för att komplettera parkmarken i de olika detaljplanerna.

- Stora gröna gårdar som är byggda för att möjliggöra även högre vegetation och som medger flera olika rekreativa aktiviteter samtidigt.
- Aktiv Urban Grönska som kan användas för att säkerställa ekologiska och rekreativa värden även i gatumiljön.
- Förstärkta kopplingar till omgivande grönområden med preciserad promenadstråk i närområdet.

Backaplan ska även uppnå de riktvärden för parker och naturområden som beskrivs i tabellen till höger.

4.3.7 Riktvärden för parker och naturvärden

Typ av område	Närhet till bostad utan barriär	Storlek	Kvaliteter
Bostadsnära parker och naturområde Litet grönområde som används främst av boende och verksamheter i omgivande kvarter	300 meter från bostad Inte korsas trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 0,2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadsdelspark Park som framförallt besöks av de som bor i den omgivande stadsdelen	1 kilometer från bostad, 15 minuters promenad Inte korsas trafikleder, större vattendrag eller större nivåskillnader	Minst 2 hektar	Sociotopvärden: Vila, Mötesplats, Picknick, Sällskapslek, Promenad, Lek Variation i karaktär mellan närliggande stadsdelsparker Varierat växt- och djurliv Grön oas/plats/park/natur
Stadspark Mångfunktionell park som är så attraktiv att den lockar människor från hela Göteborg	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Variation mellan olika stadsparkar Rikt växt- och djurliv
Större natur- och rekreationsområde Stort naturområde med ett flertal biologiska och rekreativa värden	30 minuter med kollektivtrafik	Tillräckligt stor och attraktiv för att rymma och locka många människor och tåla användning	Tydligt särpräglad karaktär Rikt växt- och djurliv

Parkyta per invånare

DP 2	8 - 10 våningar 1 - 2 våningar verksamheter 5 kvm / invånare
DP 3	5 - 7 våningar 1 våning verksamheter 6,5 kvm / invånare
DP 4	4 - 5 våningar 0,5 våning verksamheter 7,5 kvm / invånare
Totalt	6,3 kvm / invånare

GRÖNA GÅRDAR

Gröna gårdar har stor betydelse för att säkerställa god tillgång till grönskande miljöer i den tätbebyggda staden.

På Backaplan föreslås rymliga gårdar, vilket ger förutsättningar för goda gårdsmiljöer.

Förslaget innehåller relativt stora gårdar, delvis för att säkerställa ett stort dagsljusinsläpp i bostäderna. Det ger indirekt förutsättningar för att skapa innehållsrika och varierade gårdsmiljöer med mycket grönska.

Eftersom gårdarna i stor utsträckning kommer att vara underbyggda av garage eller handelsytor, blir uppbyggnaden av konstruktionerna under gårdarna avgörande för att det ska vara möjligt att åstadkomma frodig grönska.

Gestaltning av gårdarna blir en viktig fråga för att uppnå hög kvalitet och funktion. En förutsättning för att skapa och tillvarata ekosystemtjänster samt uppfylla rekreativa behov i den absoluta närmiljön är att vegetationen har getts förutsättningar att växa. Till höger illustreras exempel på hur en grön gård (överst på sidan) kan upplevas i jämförelse med hårdgjorda gårdsmiljöer (nederst på sidan).

Gårdsyta per lägenhet

Referenser

Mäta Stad	20 kvm gård / lgh
UN-Habitat	> 15 kvm gård / lgh
New York	> 10 kvm gård / lgh

Förslaget

	Total gårdsyta	Samutnyttjandegrad
DP 2	14 kvm / lägenhet	upp till 66%
DP 3	20 kvm / lägenhet	upp till 55%
DP 4	25 kvm / lägenhet	upp till 56%

I förslaget samutnyttjas nästan 40% av bostadsgårdarna med förskolor. Av dessa uppgår samnyttjandegraden upp till 66%, i snitt 47%. I angivna ytor för DP 2, 3 och 4 ingår yta tänkt att brukas av förskola under skoltid, vilket inte är inräknat i referensytorna ovan. För att samutnyttjandepincipen ska fungera i vardagen och att både bostads- och förskolegårdarna ska bli kvalitativa krävs särskild omsorg om utformning och gestaltning. Detta behöver studeras i ett senare skede.

Grönnytefaktor

säkerställer en viss mängd grönska på bostadsgårdar.

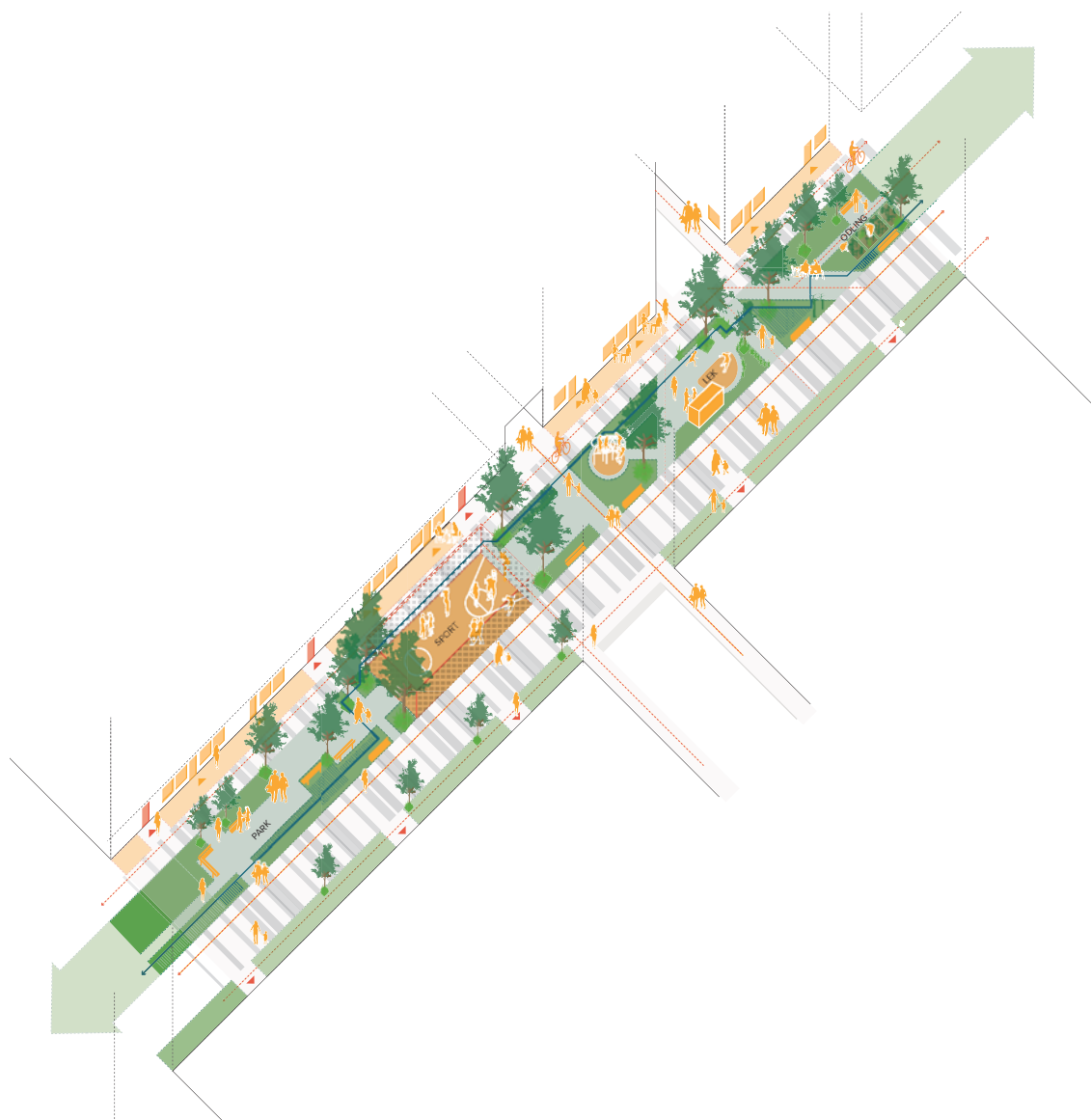
AKTIV URBAN GRÖNSKA

I syfte att skapa mera kvalitativa gröna, blå och grå rum i staden har Radar utvecklat en metod för att i tidiga skeden mäta och kvantifiera ekosystemtjänster och rekreativa värden i stadsmiljöer.

Aktiv Urban Grönska har utvecklats för att i ett tidigt planeringskede definiera vanligtvis hårdgjorda stadsrums potential för gröna värden kopplade till ekosystem och rekreation. Avsikten är dels att skapa ett kvantitativt underlag för att diskutera värdet av olika ytor ur ekosystemtjänstperspektiv, dels att tidigt säkerställa förutsättningar som gör det möjligt att skapa grönskande stadsrum på ytor som vanligtvis inte är gröna. Aktiv Urban Grönska kan identifiera och värdera de ekosystemtjänster och socioeffektiva tjänster som tillhandahålls av den urbana grönskan.

Utgångspunkten är att se till en ytas möjliga ekoeffektivitet (exempelvis bevarad naturmark, ej underbyggd markgrönska, grönska på bjälklag antal befintliga/nyplanterade träd) i kombination med ytans möjliga socioeffektivitet (exempelvis dedikerad yta gestaltad för vistelse, aktivitetsplats, gatumark, solljus) kan mätas och därmed också ges ett värde. Det värdet kan sedan räknas in i den tillgängliga grönytan. En förutsättning för det är att kvaliteten, genomförandet och förvaltningen av dessa ytor säkerställs, vilket förutsätter en integrerad process där staden och fastighetsägare samarbetar.

Även kvaliteten på dessa ytor kan definieras och mätas med olika tilläggfaktorer, som kan vara ekoeffektiva (exempelvis bärande buskar/träd och faunadepåer) och/eller socioeffektiva tilläggfaktorer (exempelvis sittplatser och närhet till vatten).

Beräkning

Här ges ett övergripande räkneexempel på aktiv urban grönska för aktivitetsstråket och den triangulära platsen vid Swedenborgsgatan och hur denna metod kan appliceras för att komplettera den tillgängliga friytan i Östra Backplan. En mera preciserad beräkning för aktivitetsstråket visas på kommande uppslag.

Aktivitetstråket, gatutypologier

MARKTYP	LÄNGD	AREA	AUG	AREA, AUG
18 m gata	936 m	14.384 kvm	50%	7.192 kvm
16 m gata	272 m	4.365 kvm	40%	1.746 kvm
SUMMA	1.208 m	18.749 kvm		8.938 kvm

Gata som går inom park eller torg beräknas inom respektive yta.

AUG

Aktivitetsstråket	8.938 kvm
Torgyta (AUG 50%)	2.933 kvm
SUMMA	11.871 kvm

Summa AUG/invånare

FÖRSLAG	BTA BOSTÄDER	NV.	UTÖKAD FRIYTA
Öster om bäcken	670.991	ca 13.420	ca 0.9 kvm

Sønder Boulevard

Grönytors värde är beroende av hur miljön utformas. Genom att jobba med Aktiv Urban Grönska kan vistelsevärden ökas. Sønder Boulevard är ett exempel på hur man höjt kvaliteten på en gata.

1990 /

Före implementering: Almsjukan hade tagit de träd som fanns och den tidigare lugna boulevarden lämnades nu åt trafikbullret. Dagstrafiken på ca 2,700 bilar och 1,600 motorcyklar skar effektivt av grönytan som endast användes för att rasta hundar.

Efter implementering: Centrala zonen har delats upp i delar med olika funktioner. Hastigheten har minskats med farthinder och trafikytan har minskats från två filer till en, vilket gett möjlighet att bredda mittzonen med 7 m.

2007 /

Aktivitetsståket

Aktivitetstråket 18m gaturum

Lågvattenstråkens gatubredder gör att flera aktiviteter och parkrum behövs för att göra gatan till en rekreativ och därigenom befolkad/levande upplevelse.

Barns aktivitet: Lekplatser, vattenlek, buskar mm

Tillgängligt: Gott om meningsfulla sittplatser och bord för middagar m.m.

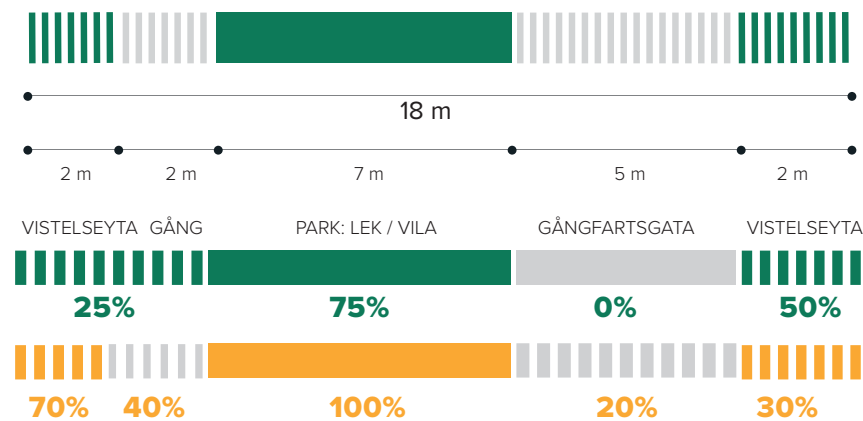
Motion: Parkour, gym

Ett varierat växt och djurliv från park till park.

EKOEFFEKTIV YTA:
48%

SOCIOEFFEKTIV YTA:
56%

Summa AUG:
52%

Varav:
33% Ekoeffektiv friyta
56% Socioeffektiv friyta

KOPPLINGAR TILL OMGIVNINGEN

Backaplan är idag avskuret av stora barriärer. Det är därför viktigt att förbättra kopplingar till omgivningen. Med bättre, trygga och attraktiva kopplingar kan närhet skapas till fler parker och rekreationsområden utanför Backaplan.

Kopplingar

Flera stadsparker och grönområden finns i Backaplans omgivning. Arödsberget i nordost, Flunsåsparken, Hisingsparken och Keillers park i väst, Jubileumsparken i söder samt förlängningen av Kvillebäcken i norr och söder är viktiga närliggande grönområden. Enligt Park- och naturförvaltningens riktvärden för parker och naturvärden ligger flera stadsparker inom riktvärden för boende i Backaplan (se matris på s 22).

I dagsläget är kopplingarna till dessa rekreationsområden svaga och detta avsnitt ämnar förtydliga utmaningar och möjliga lösningar på hur dessa länkar kan bli tydligare.

I arbetet har fyra noder eller kopplingsplatser preciserats. Dessa platser kommer bli viktiga att studera vidare och utforma på ett sätt som stärker Backaplans koppling till omgivande områden och till befintliga rekreationsområdena.

De promenader och stråk som planeras i området ska stötta länkarna till omgivande rekreationsområden. Tillfälliga åtgärder föreslås för att tidigt etablera dessa viktiga rörelsestråk i området.

Kvilleplatsen idag

Kvillebäckens fortsatta sträckning i Brämregården

Minnesplats Backabranden

Arödsbergets möte mot Backaplan

Rekreatiomsområden

Stadsdelsparker

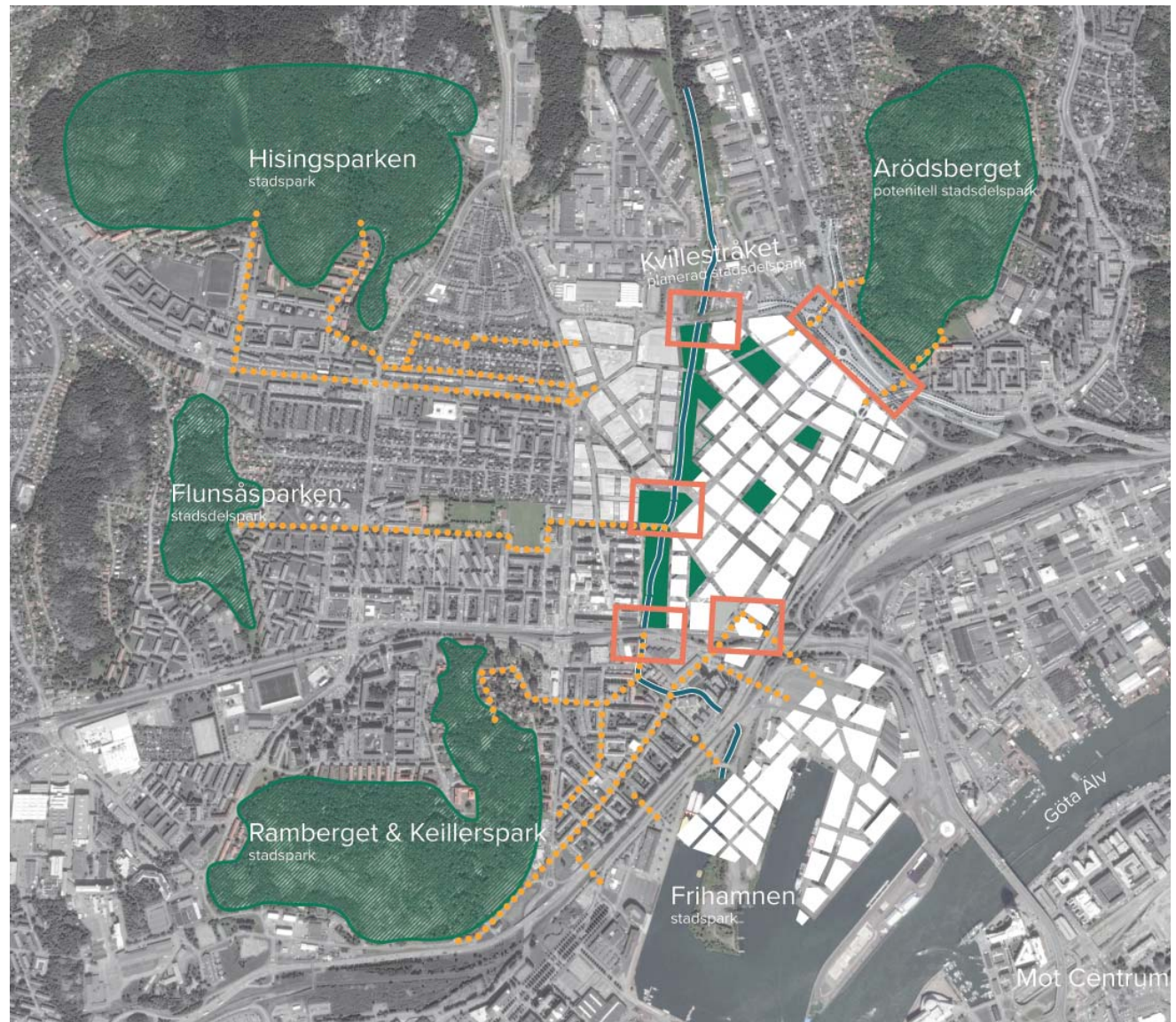
- Flunsåsparken ca 1,8 km från Kvilleplatsen
- Arödsberget (potentiell stadsdelspark)
- Kvillestråket och Kvilleplatsen

Stadsparker

- Ramberget/Keillers Park
- Hisingsparken
- Jubileumsparken i Frihamnen

Större natur- och rekreatiomsområden

Svartemosseområdet, Biskopsgården, 4,5 km från Hjalmar Brantingsplatsen. Ca 20 minuter med kollektivtrafik.

Tillfälliga åtgärder

- Tillfälliga åtgärder för att befästa stråken och platserna, tex Jubileumsparken 0,5.
- Markera kopplingar och skylta stråken redan nu.
- Skapa tillfälliga evenemang och händelser, som länkar samman nya områden med befintliga och kommande.
- En 2021-satsning på Kvillebäcksstråket planeras med start 2018. Satsningen inkluderar bland annat en dansbana, parkour, sittplatser och belysning.

Tillfälliga händelser och events som engagerar människor i närmiljön.

Med enkla medel och låga kostnader kan ett stråk markeras tidigt i processen och därmed etablera viktiga rörelser.

Promenader

— Aktivitetsstråket ca 1,8 km

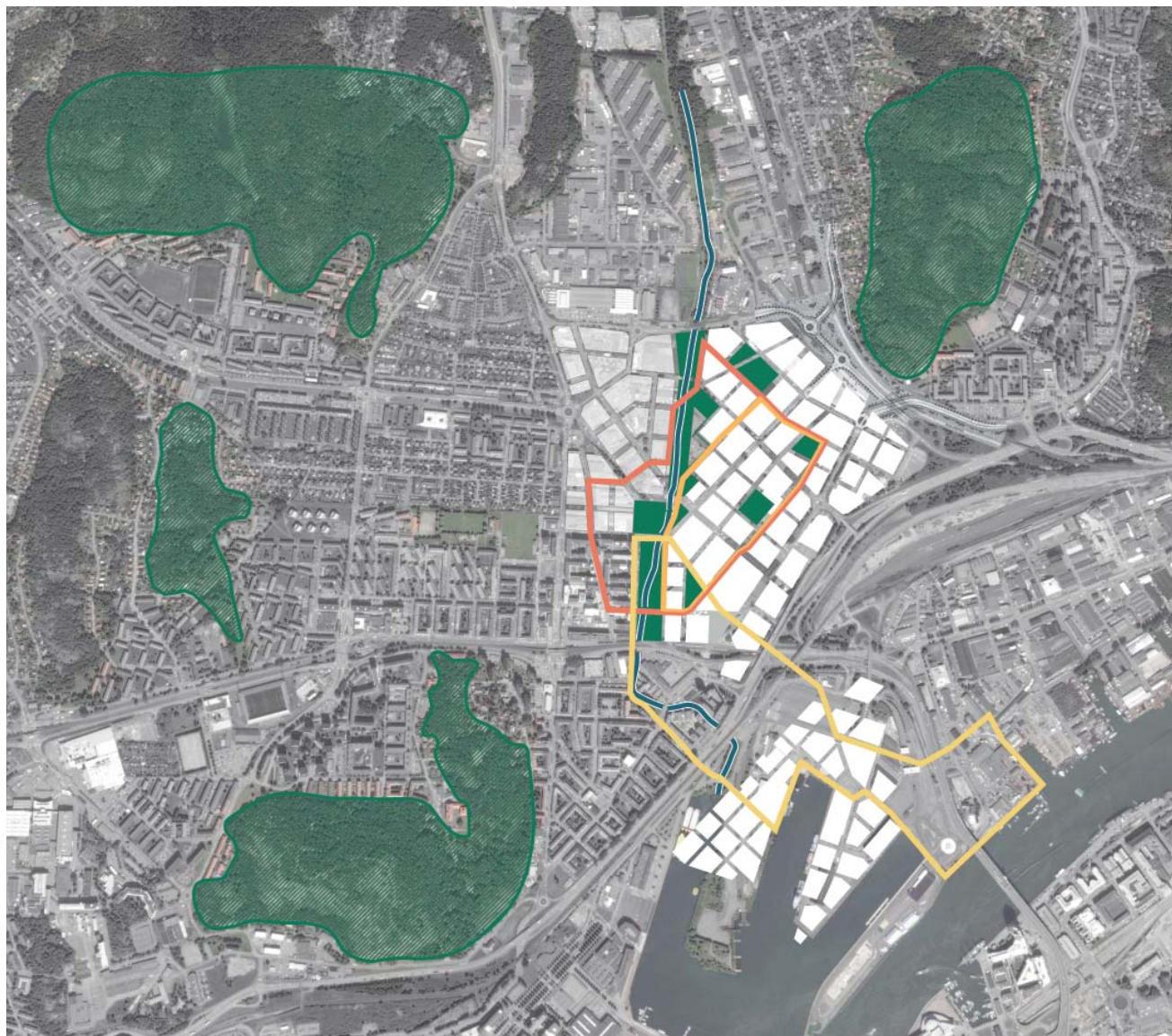
Promenad som leder längs varierande aktiviteter och gröna rekreationsområden.

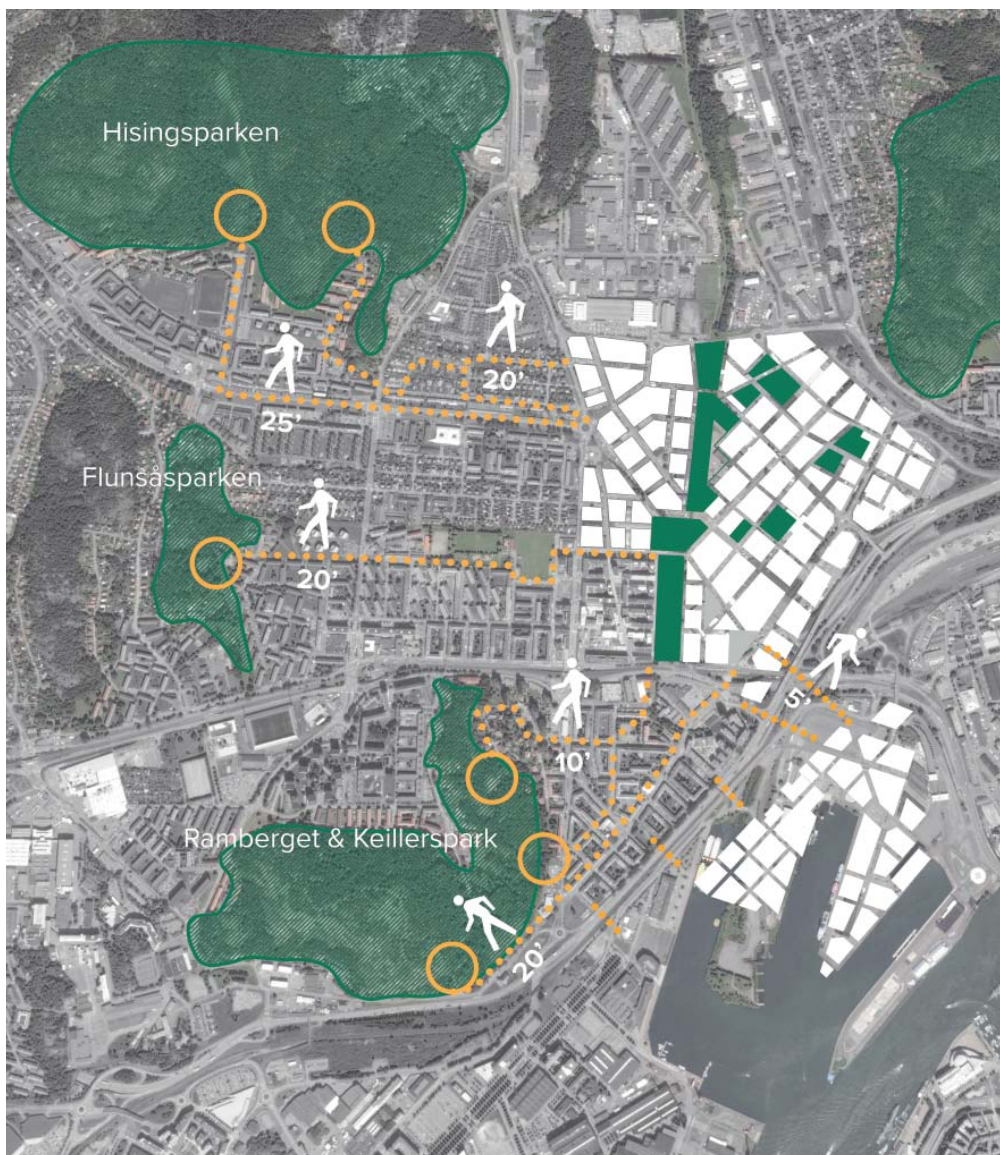
— Backastråket ca 2,2 km

Något längre promenad som kopplar samman befintlig struktur med planerad struktur. Knyter an till aktivitetsstråket.

— Sammankopplande stråk som leder vidare ca 3,5 km

Promenad som kopplar samman Backaplan med Frihamnens gröna strukturer och rekreativa ytor, och vidare till Centrum/Lindholmen och Kvilledalen.

Hisingsparkens östra entré

Tydlig och välkomnande entré

Befintliga parker

Utmaningar

- Flera alternativa vägar från Backaplan kan göra orienteringen otydlig till närliggande parker.
- Vissa entréer till rekreationsområdena är otydliga och informella.

Möjligheter

- Det fysiska avståndet från Backaplan till Keillers park/ Hisingsparken och Flunsåsparken är litet och parkerna har potential att fylla stora rekreativa värden för invånare i Backaplan.
- Möjliga stråk mot rekreationsområdena innefattar sekvenser som rumsligt varierar och som delvis löper längs Kvillebäcken. Det skapar upplevelsevärden på väg till parkerna.
- Entréerna till parkerna kan förtydligas med enklare medel, såsom skyltar och kartor. Hisingens östra entré blir viktig att förtydliga.

Arödsberget

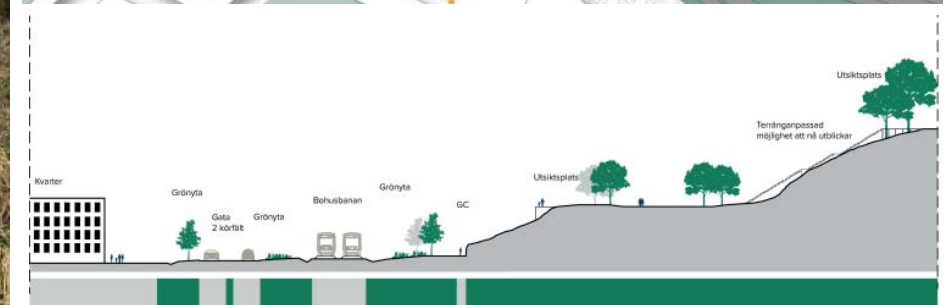
Arödsberget är det mest närliggande naturområdet i Backaplan. Topografin och avsaknaden av stigsystem och målpunkter i området är ett par av sakerna som gör området svårtillgängligt.

Utmaningar

- Arödsberget är idag ett relativt svårtillgängligt område med branta bergssidor. Sektion A-a.
- Bromiljöerna riskerar att upplevas som otrygga och ointressanta.
- De grönområden som planeras i anslutning till järnvägs- och väganläggningen får låga vistelsevärden och riskerar att upplevas som överblivna ytor.

Möjligheter

- Arödsberget har utvecklingspotential som rekreationsområde och kan fungera som en grön koppling mot Backa och Brunnsbo.
- Från norra delen av Backaplan ligger Arödsberget bara ett par minuters promenad bort.
- Bearbetning av befintliga stigar kan öka tillgängligheten till upplevelserika delar av Arödsberget.
- Motverka barriäreffekt av järnväg och bilväg genom att göra Arödsberget attraktivt som målpunkt och säkerställa att besökare kan ta sig dit på ett tryggt och enkelt sätt.

Södra Kvillebäcken

Utmaningar

- Hjalmar Brantingsgatan bryter Kvillestråket mot Frihamnen och verkar som en barriär.
- Stråket vid Kvillebäckens södra del är smalt och kan upplevas trångt och svåröversiktligt.

Möjligheter

- Stärka Kvilleparkens förbindelse med Kvillebäckens fortsatta riktning mot Frihamnen.
- Skapa mer rum åt Kvillestråket för att markera stråkets fortsättning.
- Stärka kontakten mellan stråket och Kvillebäcken.
- Då spårvagnsspåren kommer i nivå med marken kommer en övergång etableras och kopplingen stärkas.
- Lyfta fram minnesmonumentet efter Backabranden, till exempel med en värdig plats i samband med parken.

Trevlig miljö vid Blåmargården med kontakt till Kvillebäcken.

Genom att ge rum för en plats medförs vistelsevärden.

Norra Kvillebäcken

Utmaningar

- Högt trafikerad väg som skapar ett avbrott i parkstråket.
- I dagsläget upplevs kopplingen från parkstråket övergångsstället som onaturligt och otydligt då parkstråket inte ansluter rakt mot övergångsstället.

Möjligheter

- Koppla samman övergångsstället med parkstråket genom att tydliggöra och markera platsen.
- Motarbeta vägens barriäreffekt genom att tydliggöra sammanhanget mellan ömse sida av parken. Skapa mer rum åt övergången för att hålla ihop parklandskapet.
- Dra om parkstråket till rätt sida om bäcken i förhållande till övergångsstället.

Norra Kvillebäcken idag. Kopplingen till fortsatt parkstråk är svag

Parklandskap som är välintegrerat med gata.

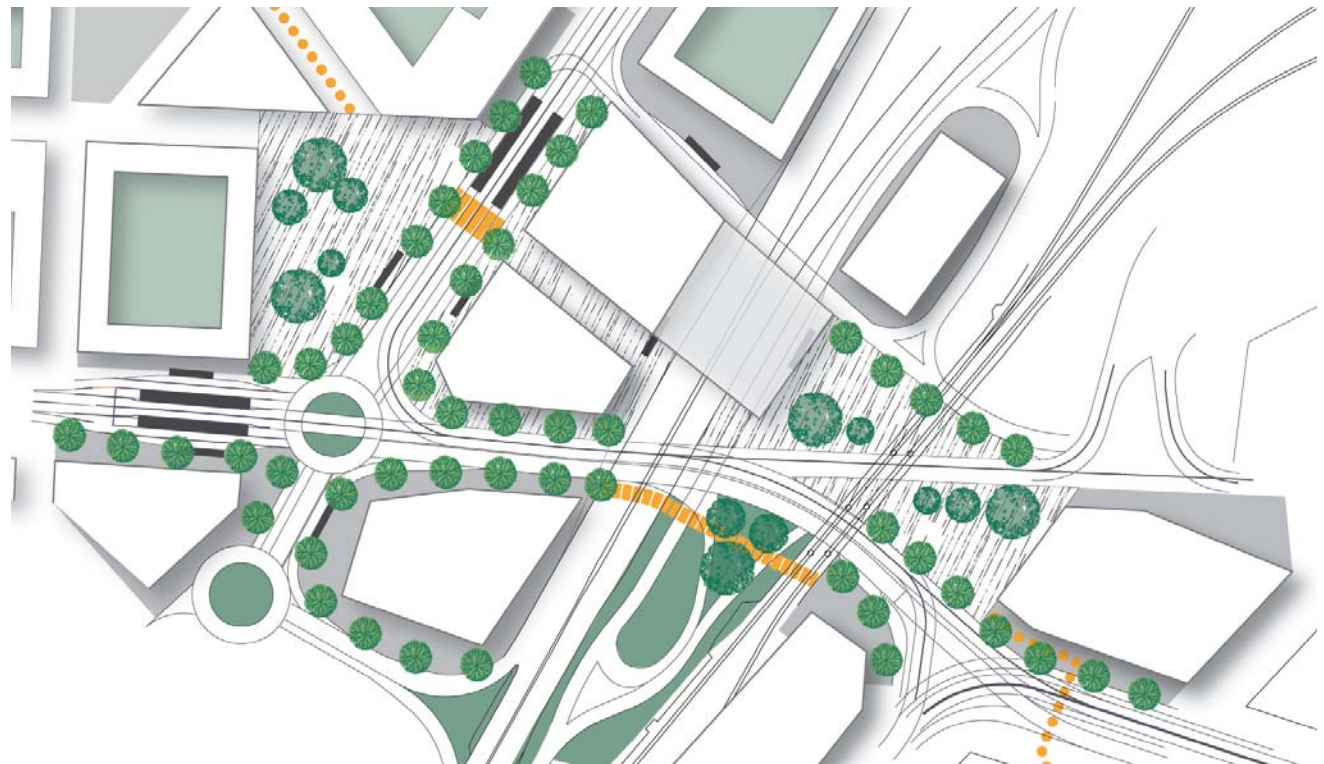
Hjalmar Brantingsplatsen

Utmaningar

- Splittrade ytor kan göra att det blir svårt att skapa en sammanhållen stadsstruktur.
- G/C-stråk som binder samman Backaplan med Frihamnen och Nordstan kan upplevas otydligt.

Möjligheter

- Skapa en sammanhängande stadsstruktur från Backaplan via Frihamnen till älvstranden.
- Hjalmar Brantingsplatsen lokaliseras till Backavägens västra sida och upplevs som en mer skyddad plats med tydliga rumsliga kvaliteter.
- Skapa en integrerade knutpunkt och bind på så vis samman tre olika nivåer; gatuplan, nivå under Lundbyleden och hållplatslägena på bron.

Aktivitet och grönska i bromiljö.

Skapa gröna miljöer med vertikal grönska.

HJALMAR BRANTINGSPLATSEN

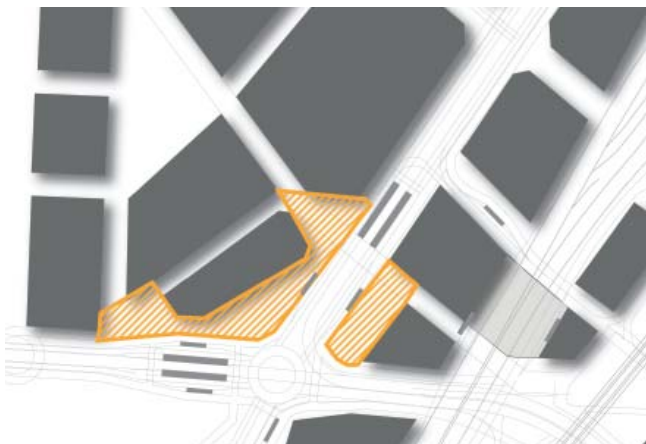
Hjalmar Brantingsplatsen blir den plats på Hisingen där trafikstråken från norr, öster och väster samlas och leds vidare söder ut. Dessutom skapar resecentrum, handeln och områdets inre liv ytterligare flöden över och omkring platsen.

Placering

Hjalmar Brantingsplatsen har flera möjliga lägen och utformningar. Här följer en jämförelse mellan de i nuläget aktuella utformningarna, där alternativ 2 är det som är mest aktuellt i dagsläget.

Alternativ 1

- Utspritt stadsrum, serie av mindre platser.
- Otydlig entré till Hisingens nya centrum.
- Mer svårorienterat.
- Markbyte krävs inte.

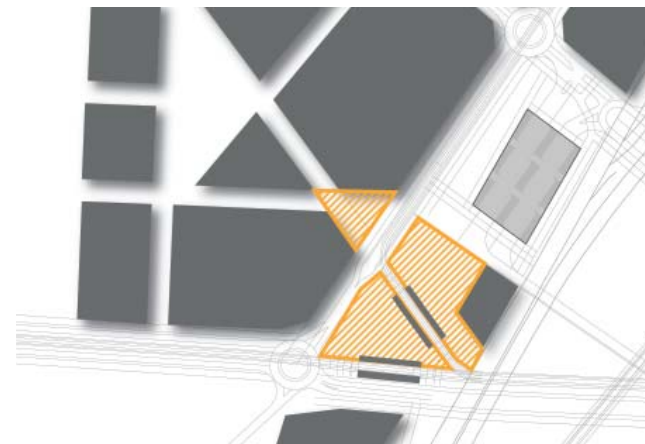
Alternativ 2

- Sammanhängande stadsstruktur från Backaplan via Frihamnen till älvstranden.
- En sammanhängande bebyggelse med fina skyltlägen skapas längs Lundbyleden.
- Ett tydligt gång- och cykelstråk binder samman Backaplan med Frihamnen och Nordstan
- Kollektivtrafiken integreras i gatustrukturen.
- Hjalmar Brantingsplatsen blir en mera skyddad plats med tydligare rumsliga kvaliteter och kan bli en välkommande entré till Backaplan.

Alternativ 3

- Svårt att skapa en sammanhängande stadsstruktur ända fram till Lundbyleden.
- En delvis sammanhängande bebyggelse med fina skyltlägen skapas längs Lundbyleden.
- Gång- och cykelstråket som binder samman Backaplan med Frihamnen och Nordstan är otydligt och svåröverblickbart.
- Kollektivtrafiken får ett särskilt system, delvis utanför övriga trafikstruktur.

Programmering av ytan

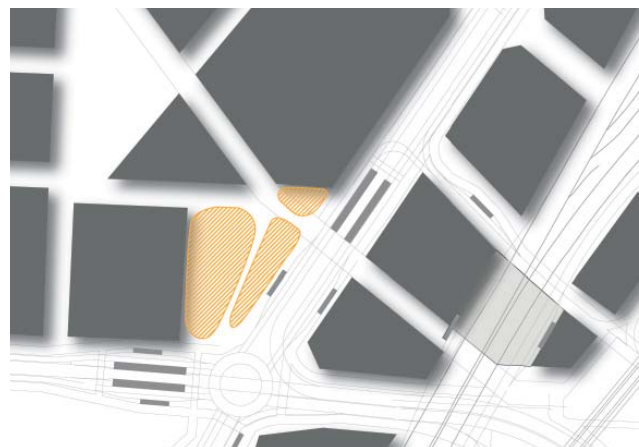
Förslagets utformning skapar primärt tre skilda vistelsezoner; en större längs torgets västra fasad, en långsmal utmed Backagatan samt en mindre i korsningen av rörelsestråken i norr.

Hjalmar Brantingsplatsen blir den plats på Hisingen där stråken från norr, öster och väster samlas och leds vidare söder ut. Dessutom skapar kollektivtrafik och resecentrum, handel och området inre liv ytterligare flöden över och omkring platsen.

Platsens funktion som entré till Östra Backaplan och dess betydelse som kollektivtrafikknutpunkt gör det särskilt viktigt att den är enkelt överblickbar, så att det blir begripligt var nästa länk i ens resa ska påbörjas och så att man hittar vidare. Ett mål är därför att göra det möjligt att se från varje spårvagns- och stombusshållplats till de andra spårvagns- och stombusshållplatserna samt till resecentrumet, till handelsgatan och till gång- och cykelstråket mot Frihamnen och södra älvstranden.

Soliga fasader att slå sig ner vid när aprilsolen börjar värma är en särskild kvalitet i vår del av världen. Att Hjalmar Brantingsplatsen i det här förslaget blir ett relativt skyddat södervänt stadsrum, ett av få i staden där de södervända fasaderna i anslutning till ett torg också kan utformas för att utnyttja sitt goda läge, gör det möjligt att göra det en attraktiv och välanvänd plats under en större del av året.

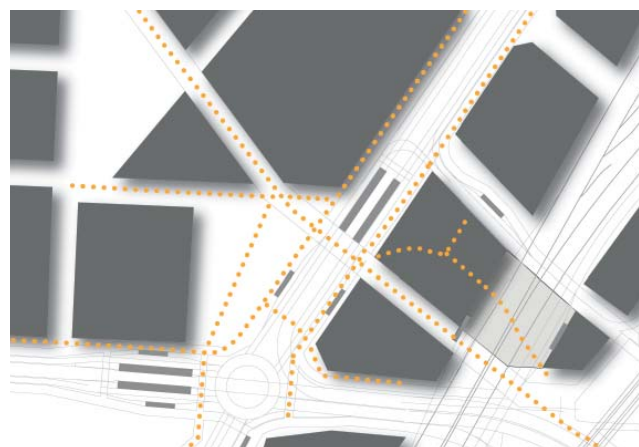
Vistelsezoner

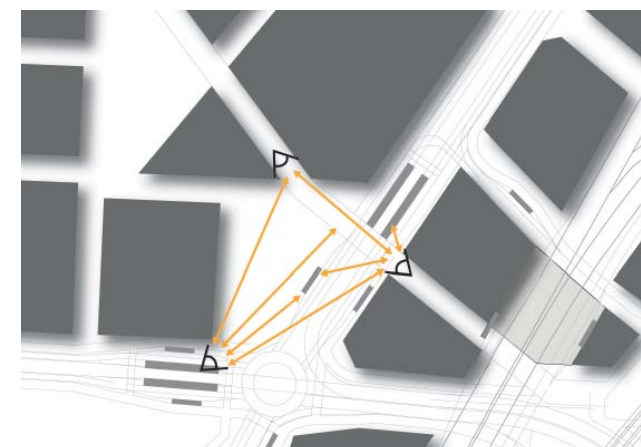
Solbelysta fasader

Rörelser

Visuell kontakt

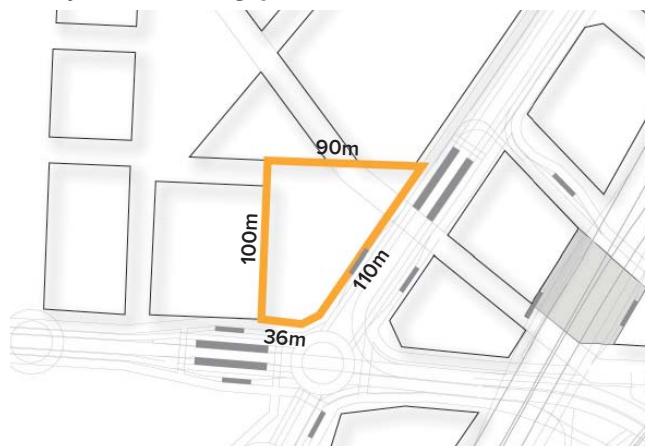

Jämförelser

Genom att jämföra Hjalmar Brantingsplatsens yta med andra liknande torg, Drottningtorget, Järntorget och Korsvägen, i Göteborg ges en uppfattning om torgets storlek och plats i stadsstrukturen.

Hjalmar Brantingsplatsen är i likhet med exemplen här intill en viktig knutpunkt för kollektivtrafiken. På samma vis som Järntorget och Drottningtorget ska Hjalmar Brantingsplatsen fungera som en entré till omgivande stadsområden. Det är platser med hög urban puls, vilket även Hjalmar Brantingsplatsen kommer att få. Målet är att Hjalmar Brantingsplatsen också ska fungera som en mötesplats med höga vistelsevärden.

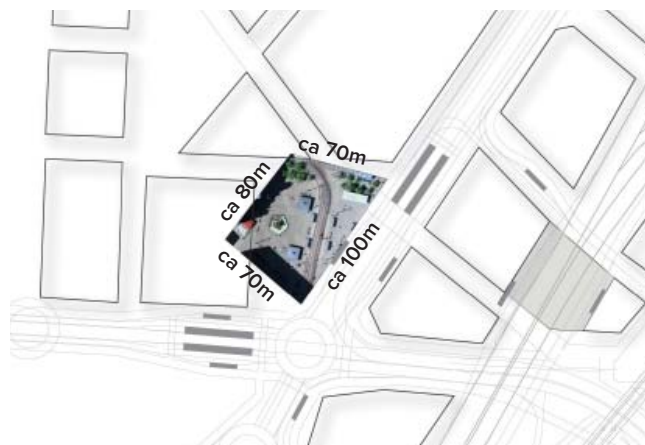
Hjalmar Brantingsplatsen

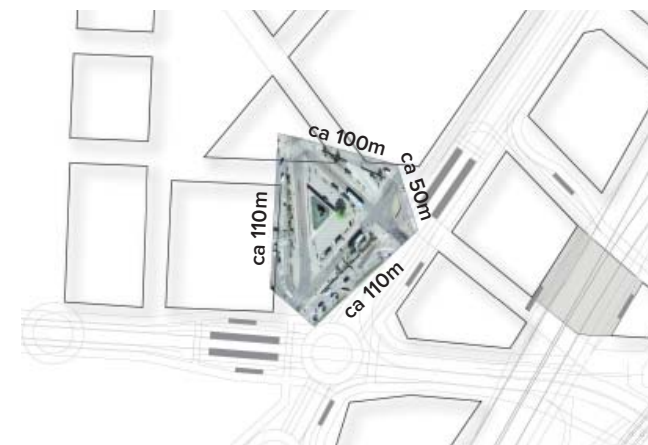
Drottningtorget

Järntorget

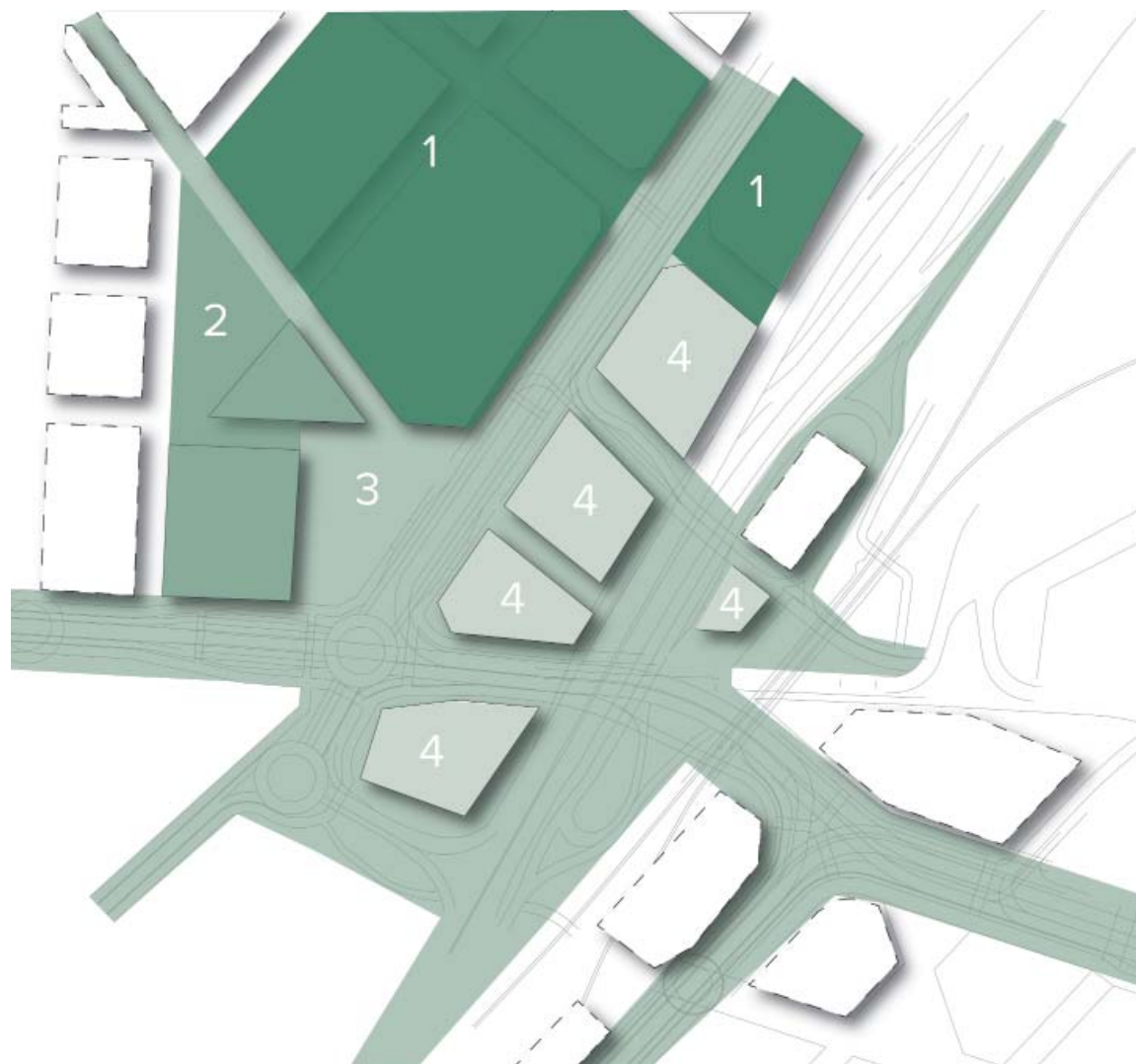

Korsvägen

Etapper

Hjalmar Brantingsplatsen kommer att ligga kvar i befintligt läge och fungera som dagens knutpunkt under stora delar av utbyggnadstiden. Hjalmar Brantingsplatsens nya läge förutsätter ombyggnad av den övriga trafikstrukturen samt att Hjalmar Brantingsstråket från Centralstationen via Frihamnen har byggts ut enligt det framarbetade trafik- och stadsstrukturen. Allra sist i utbyggnadsordningen ligger kvarteren närmast Lundbyleden.

KVILLEPLATSEN

Kvilleplatsen får en betydelsefull roll. Här möter Backaplan Östra Kvillebäcken och kulturhusets föreslagna placering bidrar till att skapa en attraktiv och aktiv plats. Här vidgas stads- och parkrummet och Kvillebäcken kan lyftas fram.

Programmering av ytan

Om Hjalmar Brantingsplatsen blir entrén, knutpunkten och handelscentret så har Kvilleplatsen potential att bli den plats man söker sig till för annan upplevelse. Med större fokus på vistelsevärden och med en tydligare lokal prägel kan Kvilleplatsen bli ett vardagsrum för både boende och besökare. Brukarmedverkan och platsskapande aktiviteter är viktiga i den kommande planeringen och utformningen av platsen.

Eftersom platsen genomkorsas av områdets viktigaste gång- och cykelstråk blir utformningen viktig för att skapa förutsättningar för både vistelse och rörelse.

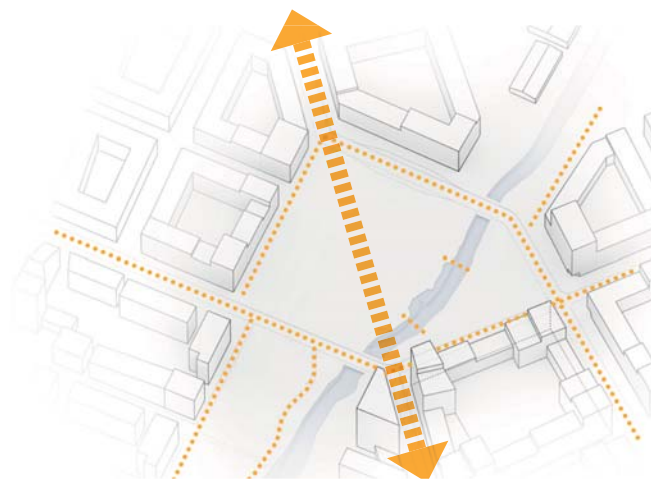
Kvilleplatsens attraktivitet ligger utöver det centrala läget också i potentialen i att här lyfta fram Kvillebäcken. Ett sätt att göra det är att vidga bäckens yta eller att komplettera bäcken med vattenområden som också kan fungera som dagvattenyta för fördröjning och rening.

Successiv utveckling

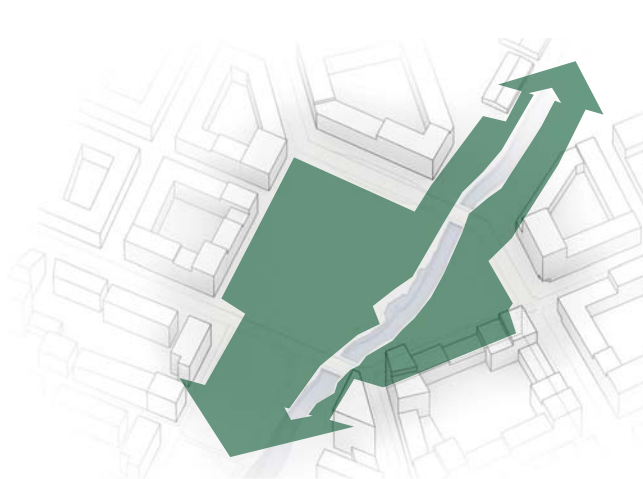
Som en del av Göteborg Stads jubileumssatsningar ska området längs Kvillebäcken utvecklas till en grön oas där vattendraget lyfts fram och göteborgarna kommer närmare vattnet.

Satsningen ska förstärka stråket, få fler att våga röra sig och upptäcka de korta avstånden och tydliggöra entréområden vid Hjalmar Brantingsgatan och Hökälla naturområde. Detta ger goda förutsättningar för att etablera Kvilleplatsen som mötesplats.

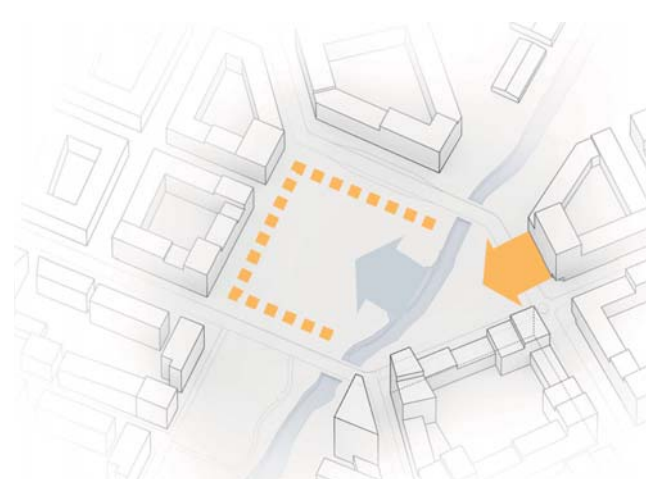
Rörelser i området

Grönt och blått stadsrum

Programmering

Funktion

- En nod i området; rörelsestråk, aktiviteter, grönska, vatten
- En länk mellan befintligt och nytt
- En plats för både besökare och boende
- En plats att passera och att mötas på
- En plats för vila och rekreation
- En plats för upplevelser

Potentiella sociotopvärden

- Bl blomning
- Bo bollsport
- E evenemang
- F fiske
- Go grön oas
- L lek
- Mp mötesplats
- Pi picknick
- S sällskapslek

KVARSTÅENDE FRÅGOR

I de fördjupade studier som gjorts har behovet av fortsatt arbete identifierats.

Här samlas identifierade kvarstående frågor från respektive avsnitt att jobba vidare med i kommande plan- och utvecklingsprocess.

Fortsatt arbete

Planidén i korthet

- Fördjupad bearbetning utifrån kvalitetsfrågor

Exploateringsgrad

- Sol- och höjdstudie i programarbetet
- Stadsbilda- och landskapsanalys

Kvalitetsprinciper

- Uppföljning av Vision Älvstadens "Vi ska"-krav och dess betydelse för Backaplan
- Identifiera åtgärder för att möta de uppsatta målen
- Studera och välj ut ett fåtal mål att kraftsamla särskilt kring
- Formulera kvalitetsprinciper för bearbetning av förslaget i planarbetet

Social service

- Vidare utveckling av förslaget utifrån verksamhetsperspektiv, avstämning med Lokalsekretariatet i/inför programsamråd
- Utveckling av förslag för de områden som inte omfattas av Dp2-4, som planeras att utvecklas på längre sikt
- Komplettering av kulturhusutredning för lokaliseringalternativet vid Kvilleplatsen
- Utredning av behov av övrig social service så som äldre- och trygghetsboende, BmSS, familjecentral och daglig verksamhet i kommande planarbete.

Verksamheter i bottenvåningarna

- Principer för bottenvåningarnas användning och utformning samt verksamhetens placering i programarbetet, som grund för kommande detaljplaner och avtal
- Studie av genomförandefrågorna - hur kan man underlätta verksamhetens etablering och fortsatta verksamhet i genomförandeprocessen?

Befintliga verksamheter

- Handlingsplan för låga hyresnivåer

- Utredning av samutnyttjande, med fokus på kulturhus och idrottshall
- Handlingsplan för succesiv utveckling och utredning av vilka befintliga byggnader som kan bevaras på lång och kort sikt
- Utredning av alternativa lokaler för de verksamheter som behöver flytta
- Tillfälliga platsskapande åtgärder i samverkan med befintliga verksamheter
- Fortsatt dialog och samverkan mellan, fastighetsägarna, verksamheterna och Göteborgs Stad

Offentliga platser

- Parkstruktur i området för DP 5 och väster om Kvillebäcken
- Utformning för samutnyttjande av bostadsgårdar och förskolor
- Implementering och genomförande av Aktiv Urban Grönska behöver studeras vidare
- Implementering av grönytefaktor på bostadsgårdar
- Kopplingar till omgivande grönområden och andra målpunkter behöver studeras vidare, exempelvis kopplingen mot Frihamnen
- Hjalmar Brantingsplatsen och Kvilleplatsen behöver studeras vidare

FORTSATT PLANARBETE

De studier och material som tagits fram blir ett underlag för fortsatt planprocess. Nästa steg är att ta fram ett planprogram för att lösa övergripande strategiska frågor och bearbeta förslaget som helhet inför kommande detaljplanearbete.

Utredningsbehov

Utöver fortsatt arbete med de kvarstående frågor som identifierats i de fördjupade studierna kräver programarbetet ytterligare utredningar och studier för att lösa de strukturella frågor som behövs inför framtagande av detaljplaner.

Utredningar

- Strategisk vattenplan
- Störande verksamheter
- Geoteknisk kartavläsning
- Space Syntax
- Solstudie
- Trafikbuller
- Mobilitetsplan
- Beräkningar av trafikmängder, ev trafiksimulering
- Fortsatt dialog med allmänhet och referensgrupp

Frågor att behandla

- Uppföljning av Vision Älvstaden
- Utbyggnadsordning
- Behovsbedömning
- Avfallshantering
- Parkering
- SKA / BKA
- Vibration
- Handel
- Luft
- Vind
- Kompensationsåtgärder
- Kulturhuset
- Förorenad mark
- Riksintresse väg
- Nedklassning av farligt godsled
- Naturinventering Kvillebäcken
- Utformning av allmän plats och gatusektioner

Göteborgs
Stad